

Vi kan om ni vill

**– en studie om muslimska flickors möjligheter att nå målen
i idrott & hälsa**

Julia Fahlman

Umeå universitet vt-16
Institutionen för idé- och samhällsstudier
Kandidatuppsats i religionsvetenskap 15 hp
Handledare: Olle Sundström

ABSTRACT

Att fly till ett nytt land innebär för många en stor förändring. Värderingar, språk, kultur och religion är annorlunda, och att anpassa sig och hitta sig själv i det nya landet är ett arbete i sig. Skolan är för de unga den första kontakten med det svenska samhället och har därför ett stort ansvar för integreringen och att skapa förståelse för det svenska skolsystemet. Skolämnen så som idrott och hälsa kanske inte prioriteras på samma sätt som i hemlandet, och speciellt flickor med muslimsk tillhörighet har visat sig ha svårare att nå målen i detta ämne. Jag har därför i denna studie valt att undersöka vilka möjligheter och begränsningar muslimska flickor upplever att de har med att nå målen i idrott och hälsa. Detta gjordes genom en kvalitativ intervjustudie med åtta muslimska flickor som läser efter högstadiets läroplan. Mina resultat av dessa intervjuer blev bland annat att flickorna vill utvecklas inom ämnet, att muslimska pojkar utgör en begränsning för dem i denna utveckling, och att lärarnas bemötande av flickorna fungerar som en nyckel för att kunna nå målen.

Sökord/Nyckelord:

Muslimska flickor, Idrott, hälsa och Islam.

FÖRORD

Jag vill tacka mina informanter som så snällt ställde upp och lät mig intervjua dem. Min handledare Olle Sundström som jag bollat tankar med och som gett mig stöttning under skrivprocessen. Jag hoppas att detta arbete ska kunna uppmärksamma muslimska flickor och idrott så att vidare forskning kan göras för att skapa rättvisa förutsättningar på idrott och hälsa lektionerna i framtiden.

Julia Fahlman i maj 2016

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

---

1 INLEDNING	8
1.1 Syfte och frågeställningar	8
1.2 Hypotes	9
1.3 Begreppsförklaring	9
2 FORSKNINGSÖVERSIKT	10
2.1 Muslimska flickor och svensk idrott	10
2.1.1 Statistisk	10
2.1.2 Islam	11
2.1.3 Egna berättelser	12
2.2 Idrottspedagogik och muslimska flickor	12
2.2.1 Bemötande	13
2.2.2 Simning	14
2.2.3 Genus	15
2.2.4 Idrott och människosyn	16
3 METOD	17
3.1 Forskningsstrategi	17
3.2 Meningskoncentrering som kvalitativ metod	17
3.3 Urval	20
3.4 Tillvägagångssätt	20
3.5 Etiska riktlinjer	21
3.6 Validitet och reliabilitet	22
3.7 Generaliserbarhet	23
3.8 Metodologiska reflektioner	23
3.9 Disposition	24
4 RESULTAT	26
4.1 Möjligheter	26
4.2 Begränsningar	27
4.3 Strategier	31
5 ANALYS	34
5.1 Möjligheter, begränsningar & strategier	34
6 DISKUSSION	40
REFERENSLISTA	42
<i>BILAGA 1 – INTERVJUGUIDE</i>	44
<i>BILAGA 2 – KODNINGSMALL</i>	45
<i>BILAGA 3 – MISSIVBREV</i>	46

1. INLEDNING

Skolan idag har drastiskt blivit mer mångkulturell än för bara några år sedan. Människor med olika bakgrunder, språk och religion samlas i samma klassrum men med helt olika förutsättningar att nå kursmålen. Många elever som invandrat till Sverige i äldre åldrar har en annan skolupplevelse med sig i bagaget jämfört med svenskfödda elever. Vissa av de ämnen som är centrala för den svenska skolan har nödvändigtvis inte prioriterats på samma sätt som i de länder där många utvandrat från. I länder med islamskt styre förekommer det än idag könsuppdelade idrottslektioner – i vissa fall innefattar denna rättighet endast pojkar. Idrott och hälsa är ett sådant ämne som inte tycks vara lika prioriterat i vissa länder, och framför allt så har många *flickor* som invandrat inte varit kontakt med ämnet på samma sätt tidigare.¹ När dessa flickor sedan sätts in i klasser med samma förutsättningar som en svensk flicka som haft ämnet under hela sin skolgång så tänker jag snabbt att det måste vara mycket svårare för dem. Men sker det någon anpassning för dessa elever? De har samma mål att klara trots en kanske tidigare obefintlig utbildning inom idrott och hälsa i bagaget. Kan det dessutom vara så att religionen spelar roll för deras utveckling i ämnet? Begränsningar gällande synen på vad kvinnan ska och inte ska göra? Vilka strategier använder sig lärare inom ämnet för att komma förbi dessa ”hinder” som gör att de inte får samma förutsättningar att nå kunskapskraven?

Simning är ett exempel på något som svenska skolan prioriterar väldigt högt och för mig har det alltid varit en självklarhet att alla kan simma på högstadiet. Men nu när jag själv har arbetat som lärare inom ämnet så har jag förstått att så är absolut inte fallet, då framför allt hos muslimska flickor med invandrarbakgrund. Just simningen är en av de saker som man måste ha klarat av för att kunna få minst ett godkänt som slutbetyg i årskurs nio inom idrott och hälsa.

Ulrika Karlsson, lärarstuderande vid högskolan i Gävle har i sin uppsats kartlagt, att andelen elever med svensk respektive utländsk bakgrund fördelat på flickor som gått ut årskurs nio med olika betyg i ämnet idrott och hälsa våren 2008, ser ut som följer. Av flickor med utländskbakgrund så hade 12 % inte uppnått målen, i jämförelse med svenska flickor på 7 %. Det skiljde sig även på de resterande betygsgraderna bland annat så är det bara 12 % som får högsta betyg av flickorna med invandrarbakgrund, och hela 22 % av de svenska flickorna. Men vilka är då skälen till att elever inte kan simma? Det handlar till 44 % om

---

¹ Jonas Otterbeck, *Islam, muslimer och den svenska skolan*. Studentlitteratur, Lund, 2000, s.48-49

medicinska/sociala skäl, 37 % av religiösa/etniska/kulturella skäl och 19 % om ekonomiska skäl.² Detta ämne intresserar mig oerhört eftersom att jag själv har lagt märke till denna problematik (som jag vill kalla det) i skolan idag. *En skola för alla* är mottot i Sverige men är det verkligen så? Hur man betonar det ger två helt skilda betydelser *en* skola för alla. Eller en skola för alla. Då det första alternativet skulle betyda att det finns en typ av skola med givna ramar och normer där alla elever ska passa in. Medan det andra alternativet skulle betyda att skolan är en plats för olikheter och där alla passar in. Jag hoppas att det sistnämnda var tanken, men är det applicerbart på dagens skola?

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att undersöka möjligheterna för muslimska flickor åk 7-9 med invandrarbakgrund att nå upp till målen inom idrott och hälsa. Jag vill veta om deras religion påverkar dem på idrottslektionerna och hur flickorna upplever att de får hjälp av läraren att nå målen i ämnet.

Frågeställningar

- Vilka möjligheter och begränsningar upplever muslimska flickor åk 7-9 med invandrarbakgrund att nå målen inom idrott och hälsa?
- Vilka strategier använder sig lärare av enligt dessa elever för att hjälpa dem nå de förväntade målen?

Som ett förtydligande har jag nedan valt att visa ett av målen som skall vara uppnådda i slutet av årskurs 9 och som fångat mitt intresse lite extra. Eftersom att just simningen lyfts som ett av problemområdena hos denna målgrupp i tidigare forskning³.

"/..I" eleven kan även simma 200 meter varav 50 meter i ryggläge".⁴

---

² Karlsson. Ulrika. *Simundervisning med muslimska flickor? En undersökning av arbetssättet hos ett antal idrottslärare i en mellanstor svensk stad*. Examensarbete, Akademin för teknik och miljö. Högskolan i Gävle, 2013.

³ Karlsson. Ulrika. *Simundervisning med muslimska flickor? En undersökning av arbetssättet hos ett antal idrottslärare i en mellanstor svensk stad*. Examensarbete, Akademin för teknik och miljö. Högskolan i Gävle, 2013.

⁴ Skolverket. *Läroplan för grundskolan, fritidshemmet och förskolan 2011*. Upl 2. Edita Västerås 2015, Stockholm 2015, s.44

1.2 Hypotes

Muslimska flickor med invandrabakgrund har svårare att leva upp till målen idrott och hälsa eftersom att vissa inte haft den typen av undervisning tidigare. Dessutom har jag en förutfattad mening om att religionen i vissa fall har en påverkan på möjligheterna att nå upp till målen.

1.3 Begreppsförklaring

Idrotten, idrottslektion

I uppsatsarbetet framkommer begrepp som *idrotten* och *idrottslektion*. I detta avsnitt vill jag förtydliga att jag i de fallen syftar på ämnet idrott och hälsa. Definitionen av skolämnet Idrott och hälsa har under de senaste åren genomgått en omfattande revidering. Från att det en gång varit väldigt ”idrottsfokuserat” till att det idag fått en vidare och bredare innebörd. Hälsa har idag en lika central roll i ämnet som det själva fysiska idrottsutövandet.

Religion

När jag i denna forskning använder mig av begreppet *religion* så syftar jag på islam eftersom att alla mina informanter är muslimer.

Muslimska flickor

Flickorna i min urvalsgrupp bör inte generaliseras som till exempel *praktiserande muslimer*. Jag reserverar mig från att framställa ”muslimska flickor” som någonting annat än just muslimer. Det är inte av intresse för studien att undersöka hur de utövar sin religion.

2. FORSKNINGSÖVERSIKT

I detta avsnitt kommer jag att presentera tidigare forskning som har betydelse för min forskning. För att underlätta dessa kopplingar så har jag valt att dela in den tidigare forskningen i två teman. Det första temat har jag valt att benämna *muslimska flickor och svensk idrott*. Här kommer jag presentera forskning som har att göra med de muslimska flickornas egna uppfattningar gällande vad de ser som möjligheter och begränsningar med att var just muslim och flicka i idrottens värld och även en del statistik. Det andra temat har jag valt att kalla *idrottspedagogik och muslimska flickor*. Under denna rubrik ryms allt som har att göra med hur ledare på bästa sätt ska nå ut till ungdomar med annan bakgrund än svensk och hur man bemöter de möjligheter och begränsningar de stöter på.

2.1 Muslimska flickor och svensk idrott

Här kommer du kunna läsa om statistik gällande betyg i ämnet idrott och hälsa och om vilka faktorer som visat sig påverka elevernas betyg i detta ämne. Jag kommer även att lyfta fram några berättelser från tidigare forskning där muslimska flickor själva förklarar några hinder de upplevt från idrottslektionerna och ett kortare avsnitt om islam.

2.1.1 Statistik

Skolverket visar i sin rapport *På pojkarnas planhalva* att flickor överlag har bättre betyg än pojkar. Men det finns ett ämne där detta inte stämmer och det är idrott och hälsa. Dessa fakta visar både på andelen som inte klarar målen alls, och andelen som når högre betyg. Av 116 985 elever år 2009 så var det hela 8500 elever som inte klarade målen i idrott och hälsa i slutet av årkurs nio. Av dessa 8500 elever så var andelen flickor närmare 5000. Här påvisas också att det inte bara är kön som är en bakomliggande faktor till måluppfyllelse, utan även föräldrarnas utbildningsnivå och om barnet är fött utomlands påverkar.⁵

I en annan undersökning gjord av lärarstudenten Ulrika Karlsson om simning i idrottsämnet, så visar det sig att andelen elever med svensk respektive utländsk bakgrund fördelat på flickor som gått ut årkurs nio med olika betyg i ämnet idrott och hälsa våren 2008, ser ut som följer.

---

⁵ *På pojkarnas planhalva? Ämnet idrott och hälsa ur ett jämställdhets- och likvärdighetsperspektiv*. Rapport från 2010 Skolverket, s.30

Av flickor med utländskbakgrund så hade 12 % ej uppnått målen, i jämförelse med svenska flickor på 7 %. Det skiljde sig även på de resterande betygsgraderna bland annat så är det bara 12 % som får högsta betyg av flickorna med invandrabakgrund, och hela 22 % av de svenska flickorna. Men vilka är då skälen till att elever inte kan simma? Enligt denna studie så handlar det till 44 % om medicinska/sociala skäl, 37 % om religiösa/etniska/kulturella skäl och 19 % om ekonomiska skäl.⁶

2.1.2 Islam

En av de normer som kanske är den mest framträdande hos muslimer är klädseln. Detta gäller både kvinnor och män för att inte locka fram onödiga och syndiga lustar hos det motsatta könet. I majoriteten av de muslimska regionerna så har kvinnorna tillskrivits ett striktare förhållningssätt gällande sexualitet och klädsel, dessutom ofta mer täckta med kläder än vad teologer idag anser nödvändigt. Mycket på grund av det rådande patriarkatet i samhället där man tar stöd i religionens ord. Teologer inom islam förklarar att kvinnor och män som inte har några släktband med varandra inte ska ha umgänge. Mycket ligger dock på kvinnorna, det är hon som bär familjens heder på sina axlar och om hon skulle träffa någon man utan tillåtelse så skulle detta dra skam över familjen.⁷

Islam lyfter tydligt fram vikten av att ta hand om sin kropp och sin hälsa. Här brukar man bekräfta detta genom att se på *tidebönen* som sker flera gånger per dag, då både kroppen och själen får motion. Men det är inte ovanligt att föräldrarna till framför allt muslimska flickor har åsikter gällande idrottsundervisningen i Sverige och att deras dotter ska klä av sig kläderna framför andra flickor i omklädningsrummet, dessutom att lektionerna sker med bägge könen. Det finns även föräldrar som anser att deras söner inte ska behöva delta på idrotten för att utsättas för flickor med tigha kläder som kan ge lockelse.⁸

Många av de muslimska flickorna bär kläder som inte är åtsittande även på idrotten och de flesta har även sin huvudduk på. Skolan har en utmaning i att skapa kompromisser och lösningar som gör att föräldrar och ungdomar känner sig bekväma med idrottsundervisningen

---

⁶Karlsson, Ulrika. *Simundervisning med muslimska flickor? En undersökning av arbets sättet hos ett antal idrottslärare i en mellanstor svensk stad*. Examensarbete, Akademin för teknik och miljö. Högskolan i Gävle, 2013.

⁵Otterbeck, J. *Islam, muslimer och den svenska skolan*. Studentlitteratur, Lund, 2000, s. 48-49

⁸ Otterbeck, J. *Islam, muslimer och den svenska skolan*. Studentlitteratur, Lund, 2000, s. 57-60

i skolan. Lösningar så som att idrotten är sista lektion så att de kan duscha hemma är ett exempel på lösning. Att delta på simlektionerna är för vissa muslimer omöjligt då klädseln är alldeles för icke täckande. Vissa elever kan delta med t-shirt och shorts eller liknande men inte alla. Då kan en uppdelning av könen ibland vara en lösning. En muslimsk elev kan känna av grupptricket och en vilja av att passa in. Denna vilja kan ibland göra att eleven bryter mot de regler som föräldrarna satt upp. Det är viktigt att läraren är observant på eleven och pratar med denne för att hitta lösningar även om läraren själv inte håller med om föräldrarnas direktiv.⁹

2.1.3 Egna berättelser

En muslimsk flicka berättar i Åke Huitfeldts studie att det finns vissa begränsningar med att vara just muslim och att prestera på idrottslektionerna. Hon tycker att det är svårt på grund av att det är pojkar med och att det finns förväntningar på hur en muslimsk tjej skall vara och agera, att svettas och idrotta är inte några av dem. Denna flicka är väldigt positiv till idrottsundervisningen och har utvecklats enormt sedan hennes start i svenska skolan för två år sedan. Bland annat har hon lärt sig att simma. Gällande simningen förklarar denna elev att hon haft möjlighet att lära sig simma i en grupp med bara flickor och hon understryker att många muslimska tjejer inte får bada tillsammans med pojkar fast man har heltäckande klädsel på sig.¹⁰

En av de stora begränsningarna som flickan lyfter fram är pojkarna, att de är för tuffa i sitt spel och att de kan kolla konstigt på de muslimska tjejerna, vilket gör att de inte vill vara med. Flickan har inget emot idrottsundervisning med pojkar så länge hon känner trygghet och att pojkarna är stöttande. Men att simma och dansa med pojkar tar emot mer. En annan flicka som intervjuas i denna studie och som inte är muslim nämner inga begränsningar i form av pojkarnas deltagande vid olika aktiviteter utan bara att hon blir osäker när andra skrattar åt henne på lektionen. Den muslimska flickan uttrycker en önskan till lärare om att ha större förståelse för framförallt invandrartjejer då hon menar att det inte är så lätt att hitta sig själv så

---

⁹ Otterbeck, J. 2000, s. 57-60

¹⁰ Huitfeldt, Å. *Passar jag in? Nyanlända ungdomars möte med idrottsundervisning*. Lic.-avh. Örebro universitet, 2015, s.140, s.91-93. Åke Huitfeldt blev utsedd till årets idrottslärare 2010.

snabbt i ett nytt land och just idrottslektionerna är en sådan arena där det kan bli extra knepigt.¹¹

Ni vill att vi ska vara som andra..som pojkarna och de svenska tjejerna men det är svårt.¹²

Detta ämne, gällande invandrade flickor och idrott, finns omskrivet i flera studier och artiklar och de gemensamma nämnarna är att det finns två stora orsaker till att de inte deltar i idrott, oavsett om det är på fritiden eller i skolundervisningen. De två orsakerna kan beskrivas på följande sätt:

1. Pojkarnas närvaro under idrottslektioner såsom blickar eller kommentarer från dem.
2. Den andra faktorn har att göra med hur man som elev bör vara klädd. Dessa flickor känner att de inte kan delta på grund av att en viss klädsel är nödvändig. Den problematik som framför allt lyfts fram är att man inte kan delta på simundervisningen för att man inte får, med hänsyn till religiösa uppmaningar, visa sin kropp, och definitivt inte om det finns män där.¹³

2.2 Idrottspedagogik och muslimska flickor

Här kommer du kunna läsa om vilken betydelse läraren och skolan har för elever med en annan bakgrund än svensk. Ett avsnitt om simning som är ett stort problemområde för många elever och varför detta är så tydligt framskrivet i kunskapskraven för idrott och hälsa. Därefter lite forskning kring genus och människosyn och då framför allt i idrottsliga sammanhang och hur detta påverkar en elevs utveckling.

2.2.1 Bemötande

Åke Huitfeldt menar att läraren måste ha förståelse för elevernas bakgrunder. Nyanlända elever har i många fall problematik och trauman med sig i bagaget och deras tidigare möte med skola och idrottsundervisning kan vara i princip obefintlig. Här ligger det i lärarens händer att ge eleverna en så positiv upplevelse av idrottsundervisningen som möjligt och snabbt kunna visa på dess betydelse för eleven själv för att fånga elevens intresse. Att läraren också har en insikt i faktorer som påverkar eleverna så som kön, religion och tidigare

---

¹¹ Huitfeldt, Å. *Passar jag in? Nyanlända ungdomars möte med idrottsundervisning*. Lic.-avh. Örebro universitet, 2015, s.140, s.91-93

¹² Huitfeldt, Å. *Passar jag in? Nyanlända ungdomars möte med idrottsundervisning*. 2015, s.140, s.91-93

¹³ Hertting, K. Karlefors, I. *Idrott för alla- Ur nyanlända barns perspektiv*. svensk idrottsforskning, s.12-13

upplevelser gör förståelsen och anpassningen lättare. Särskilt viktigt att fokusera på för dessa elever är det som tydligt står framskrivet i läroplanen som kunskapskrav nämligen att kunna simma 200 meter varav 50 meter på rygg.¹⁴

2.2.2 Simning

Anledningen till varför simkunnighet står så tydligt framskrivet i läroplanen är på grund av att man dels vill upprätthålla det relativt låga antalet drunkningsolyckor per år, men också för att man sett en negativ trend hos skolor som minskat tiden i simhallen. Att kunna simma ger alla människor, oavsett vem man är och var man kommer ifrån trygghet. Att kunna känna sig säker på och i kring vatten skapar även större frihet. I och med att Sverige växer och att invandringen ökat så blir det ännu viktigare att simundervisningen upprätthålls eftersom att många nyanlända inte har haft samma möjligheter till denna typ av kunskap i sina tidigare länder. Dessutom kan en känsla av utanförskap i samhället skapas när en person inte är simkunnig.¹⁵

Målet som står utskrivet i Igr11 för att vara simkunnig är som nämnts att *eleven ska kunna simma 200 meter varav 50 meter i ryggläge*. För att i årskurs nio kunna nå detta mål så krävs det att eleven får regelbundna möjligheter till att träna på att simma. Om ett barn själv har kommit till Sverige eller har båda sina föräldrar som invandrat så är risken större att eleven inte är simkunnig. 35 % av barnen som inte kan simma i årskurs fem sägs inte kunna det på grund av kulturella eller *religiösa anledningar* till exempel att flickorna inte får visa sina kroppar i enbart badkläder för pojkar. Faktum är att det är skolans uppdrag att göra eleverna simkunniga oavsett tidigare erfarenheter, kultur och religion.¹⁶

2.2.3 Genus

I dagens svenska skola så hålls i princip alltid idrott och hälsa-lektionerna gemensamt för könen pojke och flicka, men det finns brister i lektionsuppläggen som fortfarande främjar de gamla stereotypa mönster som funnits, med tuffa, hårda tävlingar där pojkarna förväntas ta för sig. Synen på vem som skall idrotta gör att elever har olika förutsättningar att nå kursmålen. I

---

¹⁴ Huitfeldt, Å. *Passar jag in? Nyanlända ungdomars möte med idrottsundervisning*. Lic.-avh. Örebro universitet, 2015, s.120-121

¹⁵ Larsson, H. Meckbach, J. *Idrottsdidaktiska utmaningar*, 2012, s.164-165

¹⁶ Larsson, H. Meckbach, J. *Idrottsdidaktiska utmaningar*, 2012, s.170-171

studien *Jämställda villkor i idrott och hälsa* skriver författarna om variabler som tycks ha en inverkan på möjligheterna att lyckas i idrottsämnet. Att vara tjej med invandrarbakgrund visar sig ha de sämsta förutsättningarna till framgång inom ämnet.¹⁷ Vad är då anledningen till detta? Det finns idag genussystem där mannen är normen och dessutom en grundtanke att män och kvinnor i många fall är väldigt olika och verkar i olika forum. Detta gör att vi redan från barnsben tydlig har klart för oss vad som är typiskt kvinnligt och vad som är typiskt manligt. Om man då väljer att inte göra det som är typiskt för ens kön så blir man en normbrytare och får alla blickar på sig och vi vet om att människan vill känna trygghet och samhörighet så för att ta det steget som normbrytare krävs en stark person¹⁸. När man frågat barn gällande idrott och kön så framkommer det att pojkar och flickor är överens om att idrott är något tävlingsinriktat och tufft. Här framkommer även från barnen att de överlag tycker att flickor och pojkar ska vara uppdelade när de idrottar. Men när de däremot leker (utan tävling) så kan de vara både pojkar och flickor tillsammans.

Om man tittar tillbaka på idrottens historia så har den inte alltid varit något för kvinnor. Kvinnor som sedan började idrotta blev kraftigt ifrågasatta och utpekade då de ansågs göra något som hörde till männen och manligheten. Kvinnorna behövde ständigt förklara sig. Nu har det i Sverige skett en stor förändring i hur man ser på kvinnor och idrottande men i många länder lever denna syn kvar.¹⁹ Detta gör att ungdomarna som invandrar till Sverige tar med sig sin familjs och tidigare lands syn och uppfattning av kvinnor och idrott som då kan skapa problem när de möter den svenska läroplanen.

2.2.4 Idrott och människosyn

Det är lätt att enbart förknippa idrott med kroppsliga rörelser, fysisk utveckling och välbefinnande men faktum är att de psykiska behoven är minst lika viktiga att tillfredsställa. De två viktigaste delarna för att en människa ska må bra handlar om att känna sig värdefull och ha en känsla av samhörighet. Dessa två hänger ihop och ett av de bästa sätten att tillfredsställa dessa behov är i få vara en del av en grupp där man känner ansvar för varandra

---

¹⁷Larsson, H. Fagrell, B. Johansson, S. Lundvall, S. Meckbach, J. Redelius, K. *Jämställda villkor i idrott och hälsa. Med fokus på flickors och pojkars målluppfyllelse*. Gymnastik- och idrottshögskolan, 2009.

¹⁸Redelius, K. *Pedagogiska perspektiv på idrott*. Stockholm, 2012, s.173-174

¹⁹ Redelius, K. *Pedagogiska perspektiv på idrott*. Stockholm, 2012, s.176

och en trygghet i att kunna visa sina brister. Typiska exempel på sådana grupper kan vara olika idrottslag, religiösa grupper eller politiska partier. Även om man har dessa två behov uppfyllda så vill människan ha en känsla av meningsfullhet och de ovan nämnda behoven försöker människan omedvetet att uppfylla. När vi saknar känsla av sammanhang så kan obehag och vilsenhet uppstå hos individen. Effekten av en sådan känsla kan visa sig på olika sätt hos barn och unga framförallt i idrottsliga sammanhang då tävling är fokuserat. Man kan dela upp dessa beteenden i fyra kategorier. 1, uppmärksamhetssökande. 2, man drar sig undran. 3, känsla av hämnd. 4, känsla av att måsta vara i starkare ställning än andra. Dessa kan vara viktiga att ha i åtanke så att man kan uppmärksamma om någon elev saknar denna känsla av sammanhang. Författarna berättar att tävlingsmomentet är något som ofta förvärrar situationen för elever med den ovan nämnda typen av vilsenhet. Lärare bör därför kunna anpassa undervisningen på så sätt att den typen av situationer utesluts från undervisningen för att gynna alla elevers utveckling.²⁰

---

²⁰ Redelius, Karin. *Pedagogiska perspektiv på idrott*. Stockholm, 2012, s. 244-248

3. METOD

I följande avsnitt presenteras studiens val av forskningsstrategi, urval av respondenter och datainsamling, analysmetod, generaliserbarhet, reliabilitet, validitet samt forskningsetiska krav. Tankar kring vilka begränsningar och styrkor som det aktuella metodvalet innefattar kommer även att problematiseras och presenteras.

3.1 Forskningsstrategi

En central del i den kvalitativa forskningen kretsar kring att förstå konstruktionen av ett fenomen. Som kvalitativ forskare behöver man förstå, tolka och ta hänsyn till att den sociala verkligheten är en konstruktion av en miljö.²¹ I denna uppsats utgör en kvalitativ ansats, med innehållande intervjuer, en viktig del av underlaget för insamlingen av data. En sådan typ av datainsamlingsmetod är lämpad för studier som syftar till att undersöka känslor, tankar och personliga erfarenheter²² – vilket stämmer väl överens med det aktuella ändamålet för min studie. En kvalitativ forskning ska därför inte handla om att först fastställa vilken insamlingsmetod som ska användas, för att sedan ”leta” ett fenomen som kan studeras med det valda tillvägagångssättet. Det vetenskapliga arbetet har, i sådant fall, blivit till en fråga om val av datainsamlingsmetod snarare än angelägenheten om att studera ett fenomen. Enligt Fejes & Thornberg måste genomförandet av vetenskaplig forskning grundas på ett sammanställt forskningsupplägg där fler frågor och problematiseringar, än val av företeelse för datainsamlingsmetod, får utrymme.²³

3.2 Meningskoncentrering som kvalitativ metod

Meningskoncentrering är en kvalitativ metod som utifrån studiens syfte, frågeställningar och empiri bedömts vara väl lämpad som analysmetod för det gällande arbetet. Detta angreppssätt kommer i analysarbetet användas som fenomenologisk meningskoncentrering. Men vad innebär då detta arbetssätt och vad har fenomenologin för inverkan och betydelse?²⁴ Meningskoncentrering som analysmetod har sitt tydliga fokus i att omvandla meningar och

---

²¹ Alan Bryman. *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber AB, 2011, 341.

²² Fejes, A. & Thornberg, R. *Handbok i kvalitativ metod*. Stockholm: Liber AB, 2012, 35.

²³ Fejes, A. & Thornberg, R. 2012. S. 30.

²⁴ Kvale, S. *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur, 1997, S.175.

citat från intervjupersoner till korta och mer koncisa formuleringar. Långa föredrag fragmenteras till kortare citat där den relevanta innebörden omformuleras i ett stycke färre ord. Denna sammanfattning av meningar betyder, med andra ord, att djupare intervjumaterial och texter kortas ned till kärnfulla formuleringar. Rent praktiskt skulle man skissa upp processen i fem steg. Nedan följer en förkortad version av dessa.²⁵

1. Till en början läser forskaren igenom stoffet – dvs. intervjuerna med tillhörande meningar. Detta görs för att erhålla en bild och känsla av materialet.
2. Meningsenheterna, eller citat, presenteras precis som de uttrycks av respondenten. Det innebär att relevant empiri plockas ut, i fullständiga meningar, för att i nästa steg sorteras ut under relevanta kategorier och formuleringarna kortas ner.
3. I följande steg skapas teman som är relevanta för respektive meningsenhet. Detta görs på ett enkelt sätt med syfte att erbjuda läsaren en transparens och enkelhet i att förstå forskarens bedömning av relevanta citat, samt möjligheten att kritiskt granska datainsamlingen. I egentlig mening strävar författaren efter att förstå, tolka och sedan förmedla tematiseringar, utan egen påverkan och fördomar, av respondentens svar.
4. Mot slutet av analysprocessen är det nödvändigt att forskaren ”ställer frågor” till sitt insamlade material. Med utgångspunkt i studiens aktuella syfte (se avsnitt 1.1) analyseras den utvunna empirin, i nära relation till forskningsöversikten, och bildar underlag för att svara på de valda frågeställningarna.
5. Slutligen sammanställs intervjuens fokuspunkter och relevanta teman till en beskrivande utsaga. Med andra ord innebär meningskoncentrering att respondenternas uttryckta meningar pressas samman i relevanta sammanfattningar i relation till arbetets syfte och frågeställningar²⁶.

För att göra det här på bästa sätt så kommer jag först att läsa igenom alla intervjuer i sin helhet. Därefter försöker jag koncentrera olika stycken i intervjun till egna mindre meningar, jag tar alltså ut kärnan i stycket utan att göra egna tolkningar.²⁷ När jag fått fram mina mindre meningsenheter så ställer jag frågor utifrån mitt syfte med intervjun till meningsenheterna, till exempel skulle en sådan fråga kunna vara, ”Vad upplever denna person som begränsande för henne inom idrott och hälsa-ämnet?” Därefter konkretiseras ner i en

---

²⁵ Kvale, S. *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur, 1997, s. 170-171

²⁶ Kvale, S. *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 1997, s.170-178

²⁷ Kvale, S. *Den kvalitativa forskningsintervjun* 1997, s.177

flytande text som matchas mer specifikt mot mitt syfte och mina frågeställningar. En angelägen del i den nämnda analysprocessen är att ge möjligheten till den externa läsaren att följa och kritisera resultaten. För att studien ska lyckas med den punkten behöver läsaren kunna känna tillförlitlighet och tydlighet i forskningen. I följande arbete har jag strävat efter att redovisa de steg jag tar i varje process, det gäller i såväl som analysmetod till genomförande. För att som läsare kunna bedöma underliggande anledningar och källor till resultaten behövs därför, självfallet, en möjlighet för transparens.²⁸ Nedan följer en beskrivning av hur nedbrytningen gått till. För redovisning av tabeller, kategorier och teman, se bilaga 2.

Det är svårt för mig att veta hur man ska vara på idrottslektionerna ibland. Ibland när man ska lyfta varandra och behöva röra andra så blir jag obekvämt. Jag gillar inte att folk rör mig och sådär, speciellt killar. När det blir såna övningar vill jag inte vara med²⁹

Det ovanstående citatet har jag sedan, i enlighet med processtegen, kategoriserat som *osäkerhet*. Respondentens svar delas sedan in, tillsammans med andra närstående begrepp, under temat Begränsningar – vilket i sin tur är ett av tre skapade teman.

Men hur förklaras då den fenomenologiska inriktningen? Man skulle till en början kunna säga att utgångspunkten i teorin inte är att fördjupa sig i det orsaksmässiga sambandet mellan olika fenomen – utan istället sträva efter att ge uppmärksamhet, betydelse och förklaring till hur det beskrivna fenomenet uppträder för oss. Med anledning av att kunskapen som förmedlas uttrycks genom erfarenheter och upplevelser kan man inte i egentlig mening påstå att någon full kunskap uppnås. Som forskare eller extern läsare behöver man vara införstådd med att det fenomenologiska inslaget är granskningen och omväxlingen av strukturen i vilka en specifik händelse eller person uppträder. Denna förgrening har för avsikt att förtydliga både det som framträder och även på vilket sätt det gör det. Att studera en intervjupersons synvinkel på sin egen verklighet är, med andra ord, ett fenomenologiskt förhållningssätt.³⁰

---

²⁸ Graneheim, U.H. & Lundman, B. Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness. *Nurse education today*, 24 (2) 2004, s.105-112.

²⁹ Intervju med Fatima

³⁰ Kvale, S. *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur, 1997. S. 170-178.

3.3 Urval

Jag har intervjuat åtta muslimska flickor som läser efter högstadiets läroplan, för att få en uppfattning om deras upplevelser av vilka möjligheter och begränsningar de upplever att just de har inom ämnet. För att få denna information genomfördes en kvalitativ studie för insamling av data³¹, det passar min studie väldigt bra eftersom denna metod behandlar hur personer förstår det som sker i dess omgivning. Samma författare förklarar att använda kvalitativa intervjuer som metod innebär att undersöka den intervjuade personens perspektiv på det nämnda problemområdet, man vill förstå personens livsvärld.

Första steget blev att skapa en intervjuguide³² (se bilaga 3) där jag började med att ställa större, mindre specifika frågor som skulle få den intervjuade att känna sig mer bekväm. Därefter blev frågorna bli mer och mer centrala och fokuserade på just ämnet. Det är viktigt i en kvalitativ intervju att den som intervjuar inte lägger in sina egna åsikter under tiden som intervjun pågår, eftersom att det är informantens upplevelser som är det intressanta. Att ha frågor där informanten skall svara i beskrivande form har visat sig vara givande, så detta har jag försökt tänka på i mina intervjuer.

3.4 Tillvägagångssätt

För att komma i kontakt med de informanter som passar in på målgruppen, så sökte jag upp lärare som jag tidigare arbetat med. Med deras hjälp fann jag ett antal relevanta intervjupersoner fler än jag tänkt mig. Men åtta av eleverna tillfrågades därefter slumpmässigt. Under intervjuerna så stödantecknade jag och använde diktafon för att få med så mycket som möjligt av vad informanterna hade att säga. Det är bra att kunna spela in intervjun men att den som intervjuar måste kunna hantera utrustningen på ett professionellt sätt för att inte skapa otrygghet hos informanten. Fler och fler känner sig dock idag bekväma med att ge tillåtelse till att bli inspelad så det känns som ett bra verktyg.³³

---

³¹ Dahlen, M. *Intervju som metod*. Gleerupsutbildning AB 2 upl, Malmö 2015, s. 31

³² Dahlen, M. *Intervju som metod* 2015, s. 35-37

³³ Dahlen, M. *Intervju som metod* 2015, s. 24-27

Det finns både styrkor och svagheter med att göra en kvalitativ intervju. Fördelarna är att jag snabbt får informanternas upplevelser berättade för mig. Dessutom så har jag möjlighet till att se personen och dennes kroppsspråk och tonlägen som till exempel skulle falla bort i en enkätundersökning.³⁴ Svårigheterna med att intervjua, kan vara att människor inte alltid ”gör som de säger”, i mitt fall skulle detta betyda att flickorna inte säger sanningen gällande deras möjligheter och begränsningar inom idrott och hälsa ämnet. Detta i sig kan bero på en rad olika saker, bland annat att jag som intervjuare omedvetet styr flickorna att svara på ett visst sätt³⁵. Ett komplement till mina intervjuer hade kunnat vara att utföra en observation under idrott och hälsa lektionerna för att exempelvis kunna se hur lärarna bemöter flickornas möjligheter och eventuella begränsningar. Även om detta hade gett min studie ännu mer tyngd och det hade varit intressant att observera flickornas verklighet, så anser jag dock inte att detta är något som är rimligt för mig att göra under den tidsram jag har att arbeta under just nu. En intervjustudie kan gå relativt snabbt att genomföra om informanter hittas tidigt. Materialet kan bli väldigt brett och talande om bara rätt frågor ställs och informanten känner sig bekväm med att svara. Något som man också kan ha i baktanke är att en intervju ofta är fokuserad till en specifik plats vid ett specifikt tillfälle och det kan vara svårt att kontrollera att informanten uppfattat ens syfte. Men detta kan forskaren motverka genom tydlig information³⁶. Mina intervjuer hölls i ett mindre grupprum med kala väggar och enbart två stolar och ett litet sidobord inuti.

3.5 Etiska riktlinjer

De etiska riktlinjerna som forskningen i allmänhet måste förhålla sig efter kan indelas i fyra kategorier.³⁷ Det är även dessa fyra som jag kommer att utgå ifrån i mitt arbete. Nedan redovisas dessa.

1. **Informationskravet.** Här förmedlas all information gällande intervjun och vad den kommer att användas till. Det klargörs också tydligt att det är frivilligt att delta och att denne när som helst kan avbryta sin medverkan.
2. **Samtyckeskravet.** Informanten måste ha gett sitt samtycke till att delta.

---

³⁴ Ahrne, G. Svensson, P. *Handbok i kvalitativa metoder*. Författarna och Liber AB, 2011. S.56.

³⁵ Ahrne, G. Svensson, P. 2011, s. 56.

³⁶ Dahlen, M. *Intervju som metod*, Gleerups utbildning AB, 2015, s. 24-27

³⁷ Bryman, A. *Samhällsvetenskapliga metoder*. Liber AB, 2011, s.131-132.

3. **Konfidentialitetskravet.** Alla personuppgifter är anonyma och kommer inte att publiceras på något sätt och ingen annan kommer att ha behörighet till dessa uppgifter.
4. **Nyttjandekravet.** Uppgifter om enskilda personer, insamlade för forskningsändamålet, kommer inte användas eller utlånas för kommersiellt bruk eller andra icke-vetenskapliga syften.

Det är viktigt att alltid informera informanten oavsett ålder att det är frivilligt att delta och att personen när som helst kan avbryta sitt medverkande. Konfidentialitetskravet kommer jag ta på största allvar så informanternas uppgifter kommer alltid att hållas anonyma, namn kommer att kodas på ett sätt som inte gör det möjligt att förstå vem personen är. I samma bok skriver författaren om att det är särskilt viktigt när man intervjuar barn att man skapar en god och tillitsfull relation till informanten.³⁸ Detta är en förutsättning för att personen ska dela med sig av sina upplevelser vilket jag kommer att ha i åtanke för att få ut så mycket som möjligt av mina intervjuer och för att de ska bli så trovärdiga som möjligt dock kommer tidspressen sätta käppar i hjulet för att skapa starkare förtroende hos ungdomen i detta fall. Eftersom att mina informanter är över 15 år så finns inget krav på vårdnadshavares godkännande så länge undersökningen inte är av etiskt känslig karaktär.³⁹ Mina intervjuer är därför ganska strikt hållna till manus för att inte sväva utanför min studies specifika syfte. Mina följdfrågor är begränsade och jag söker bara svar på mina frågeställningar, jag kommer därför inte ge så stort utrymme för utsvävningar som kan leda in på frågor av mer etiskt känslig karaktär.

3.6 Validitet och reliabilitet

Validitet handlar om man har mätt det man avsett att mäta, reliabilitet handlar om det man mätt går att mäta igen. Tillexempel om jag skulle göra om intervjuerna skulle utfallet bli detsamma? En risk när man använder intervjuer som forskningsgrund att forskaren kan ställa ledande frågor utan att vara speciellt medveten om det. Detta påverkar i största grad svaren som intervjupersonen sedan ger, vilket i sig gör att materialet inte blir reliabelt. Men det är också viktigt att komma ihåg att en ledande fråga inte alltid är något negativt utan huvudsaken är vart frågan leder. En ytterligare aspekt med tanke på validitet och reliabilitet handlar om hur vida mina kategoriseringar och transkriberingar kommer vara dem samma som en annan forskare skulle gjort dem. Vid denna metod så kommer forskaren fatta många beslut som till sist leder fram till en viss empiri. Detta är dock näst intill ofrånkomligt och att få en

---

³⁸ Dahlen, M. *Intervju som metod*. S.47-49

³⁹ Bryman, A. 2011, S.131-132.

intervjustudie helt objektiv är svårt. Dessutom kan en för stark fokusering kring reliabilitet och validitet leda till att forskaren blir mindre kreativ och flexibel ⁴⁰.

3.7 Generaliserbarhet

I en kvalitativ intervjustudie behöver man som forskare reflektera över den s.k. *generaliserbarheten*. Men varför behöver man ta hänsyn till det? Generaliseringar är något som de flesta av oss människor gör omedvetet. Exempelvis kan vi föreställa oss vad som kommer, eller skulle kunna, uppstå i en situation eller händelse som vi tidigare har upplevt.⁴¹ Av den anledningen är det särskilt viktigt att inte generalisera den föreliggande studiens resultat till den aktuella målgruppen i helhet – för att kunna applicera empirin och dess analys på den stora massan hade det krävs ett mer omfattande arbete med betydligt fler informanter. Men vem har egentligen ansvaret för att bedöma den analytiska generaliseringen? Kan det vara du som läsare eller är det möjligtvis jag som har den skyldigheten? Jag har under hela arbetet strävat efter att ge den externa läsaren tillräckligt med fundament och information för att på egen hand kunna ges tillfälle att granska, tolka och bedöma de resultat och fakta som framställs. Min förhoppning är att detta ska genomsyra min studie på ett sätt som erbjuder den externa granskaren både underlag och transparens.

3.8 Metodologiska reflektioner

Att göra en kvalitativ intervjustudie har framför allt gett mig inblick i hur det är att inta rollen som forskare. Men det har också gett mig en liten inblick i mina informanternas upplevelser av ämnet idrott och hälsa. Just dessa informanternas utgångspunkt som flickor och muslimer har visat sig ha vissa säregna begränsningar för att nå målen i idrott och hälsa. Något som jag kan se som problematiskt i detta är gränsdragningen för vad som är kultur och vad som är religion. Det blir svårt för mig att dra slutsatsen att det är religionen som i vissa fall är begränsande för flickorna, exempelvis klädsel. När detta också kan handla om kultur. Men det jag valt att lyfta fram i min uppsats är flickornas upplevelser genom det fenomenologiska

---

⁴⁰ Kvale, S. *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur, 1997. S.213-118

⁴¹ Bryman, A. *Samhällsvetenskapliga metoder*. Liber AB, 2011. S.131-132.

angreppssättet⁴² där de själva benämner vissa saker som kopplade till deras religion. Så jag har inte själv kategoriserat det som religiöst om det inte presenterats så av informanten.

Den påverkan jag kan ha haft på flickorna är dock hur jag valt att ställa frågorna. Givetvis försökte jag att inte vara ledande i mina frågor men man vet inte hur en fråga uppfattas av en annan person.⁴³ Jag tänker att även om orden jag säger, inte i sig är ledande, kan mitt tonläge och sättet jag säger det på, ge det intrycket. Något som jag var lite orolig för var att språket skulle bli ett hinder i mina intervjuer. Men jag hade ändå kollat upp genom deras lärare att alla förstod och kunde göra sig förstådda på svenska. I princip alla flickorna talade språket mycket väl. Intervjun med en blev väldigt kortfattad. Min tolkning av det är att det handlade om en kombination av språkliga begränsningar och personlighet så den intervjun kanske kunde ha blivit fylligare om en tolk används. I övrigt så har mitt tillvägagångssätt fungerat bra. Min metod har hjälpt mig att lyfta fram och presentera vitala delar i resultatet som också förhoppningsvis har underlättat för läsaren.

3.9 Disposition

Första kapitlet fungerar som en introduktion till arbetet. Här problematiseras mitt ämne om muslimska flickor och målen inom idrott och hälsa, samt presenterar syftet -vilka möjligheter muslimska flickor har att nå målen i idrott och hälsa, och frågeställningarna som ligger till grund för studien. Därefter följer ett avsnitt om tidigare forskning, närliggande till mitt valda ämne. Där finns bland annat forskning gällande flickor med invandrarbakgrund och idrott, nyanlända elever och idrott, genus, islam och pedagogik. Sedan förklarar jag hur jag gått tillväga i studien genom ett metod avsnitt. Den kvalitativa intervjun förklaras närgående lika så meningskoncentrering som analysmetod och fenomenologin som angreppssätt. Etiska överväganden innehåller information om hur jag använt mig av informationen mina informanter gett mig, vad de har för rättigheter, anonymitet med mera. Validitet och reliabilitet diskuteras och slutsats om att detta arbete inte går att generalisera dras. Därefter kommer resultat kapitlet som delas upp i tre delar, möjligheter, begränsningar och lärarstrategier, där jag presenterar den data intervjuerna lett fram till. Flickornas röster görs hörda genom citat och fingerade namn. Resultatet följs av analys och diskussion där frågeställningarna behandlas, slutsatser dras om framför allt anledningarna till flickornas

---

⁴² Fejes, A.& Thornberg, R. *Handbok i kvalitativ metod*. Stockholm: Liber AB, 2012, 131-134.

⁴³ Ahrne & Svensson. *Handbok i kvalitativa metoder*, S. 56

begränsningar inom ämnet idrott och hälsa, som tydde på muslimska pojkars närvaro och lärarnas bemötande av flickorna.

4. RESULTAT

Under följande avsnitt redovisas de resultat som framkom av intervjuerna. Relevanta delar ur samtalen lyfts fram och delas upp i de tre övergripande temaområdena, möjligheter, begränsningar och strategier, ur ett menings koncentrerat förhållningssätt (se kapitel 3.1). Dessa temaområden är i sin tur kopplade till studiens frågeställningar. De *kursiverade* orden visar att de är kategoriseringar under samma tema (se bilaga 2 för kodningsmall).

4.1 Möjligheter

Alla respondenter uppgav att det föreligger möjligheter för dem att uppnå målen inom ämnet Idrott och hälsa som muslimsk flicka. *Klädseln* uppgavs av vissa respondenter vara en grund för att känna sig bekväm. Detta leder i sig till en mer aktiv delaktighet och ett starkare självförtroende hos flickorna. Det framkom även att slöjan är en viktig komponent för att respondenterna överhuvudtaget ska kunna delta på idrottslektionerna. En flicka förklarar att självförtroendet stärks när flickorna inte blir ifrågasatta gällande deras val av att bland annat bära slöja.

Jag är bara mig själv om jag får bära min slöja när jag vill göra det. Det är min tro. Det är som att man tar bort en del av mig annars, det är min tro som gör mig stark. Folk kan fråga om det inte är jobbigt speciellt på idrotten när man svettas åså, men jag tycker inte det för jag vill ha den för att vara mig själv.⁴⁴

Av flickorna jag möter så bär just vid detta tillfälle, sex av dem någon form av slöja, fem av dem har långa kjolar och tre jeans eller byxor.

Ordet *tillhörighet* har jag sållat fram genom att alla flickorna på något sätt beskrev att det fanns en speciell samhörighet i deras idrottsgrupp. De upplevde att de förstod varandra bättre när många i gruppen är muslimer, och då framför allt andra flickor. De elever med annan religiös tillhörighet kunde de också känna ett starkare band till eftersom att de också är mer eller mindre nya i landet och eleverna då har saker gemensamt genom detta.

---

⁴⁴ Intervju med Yasmine

Det är skönt att vi är många som är lika. Det är många muslimer och flickor och vi tänker som samma saker. Men det finns också andra elever inte svenskar, men från andra platser. Vi förstår dom för vi har alla kommit till Sverige.⁴⁵

Asså vi är så många med samma bakgrund å det gör som att vi fattar varann. Så vi kan hjälpa varandra mycket, kanske vi klarar målen bättre tillsammans, det känns lättare faktiskt.⁴⁶

En känsla av gemenskap verkar alltså sammansvetsande för dessa flickor med liknande bakgrund. Den tycks användas som en styrka inom gruppen, och förenar flickorna trots olika ursprung och troligt även religion.

Något som nämns i tre intervjuer är *religiösa uppmaningar* till en god hälsa. I Koranen kan ett bud uttolkas som att människan ska vörda sin kropp eftersom Allah finns i alla människor.

När vissa tänker att tjejer inte ska träna och vara med på idrott så tycker jag att dom har fel. I min tro så måste man ta hand om sin kropp och må bra, då visar man respekt och det gäller alla människor. Man ska tänka på att Allah är hos alla.⁴⁷

Man ska tänka på att ta hand om sin kropp, inte röka, dricka åså, det tänker jag på.⁴⁸

4.2 Begränsningar

Under kategorin *osäkerhet* framkom ett antal liknande svar. Det nämnda begreppet förklaras av flickorna som att pojkars närvaro gör att de ibland inte vågar delta på lektionerna eftersom att pojkar är större och starkare. Det framkom även att de ibland får en känsla av att de muslimska pojkarna "kollar snett" på de muslimska flickorna. Flickorna upplever de muslimska pojkarnas iakttagande som dömande och föraktande. En respondent uppgav även att hon känner sig rädd för att pojkarna ska berätta för hennes syskon om hur hon klär sig på idrottslektionerna.

Ibland vill jag inte vara med, det känns som killarna kollar när jag springer. Speciellt när jag vet att vissa inte tycker att tjejer ska springa åså. Då blir jag nervös, också för att killarna är bättre på

---

⁴⁵ Intervju med Leyla

⁴⁶ Intervju med Sara

⁴⁷ Intervju med Fatima

⁴⁸ Intervju med Leyla

idrott.⁴⁹

Det finns killar i min klass som mina bröder känner och då kanske dom säger saker jag gör. Asså Om man är tjej och muslim så ska man som va på ett speciellt sätt, typ med kläder. Jag kan inte ha sånna tights eller shorts så då känns det inte som jag kan vara lika bra på idrott och då blir det inte lika kul.⁵⁰

Flickorna talar om att pojkarna har ett övertag på idrotten. Både på grund av att de kan anses vara ”bättre” på idrott och för att de har makten att sprida information som kan bli känslig för flickorna. Därför denna osäkerhet.

Tidigare erfarenheter handlar nästa kategori om, där ingen av flickorna är tidigare är bekanta med ämnet idrott och hälsa sedan innan de kom till Sverige. Några av flickorna berättar att de lekt lekar och sprungit, men inte att de haft idrott och hälsa som ett lektionsinnehåll. De förklarar att sport mest är till för killar även om några av flickorna efter de kommit till Sverige inte håller med om detta. Det framkommer även av två av flickorna att de har svårt att ta idrottslektionerna lika seriöst som en annan lektion där de anser att dessa ämnen är det som ger dem utbildning.

Det är konstigt jag trodde bara killar kunde ha idrott, jag är faktiskt duktig på många sporter. Men det är inte så i hemlandet, jag hade inte idrottslektion då, jag tror kanske pojkar hade det?⁵¹

Vi brukade leka lekar ute, springa runt och busa. Men det var inte när vi hade lektion, då fick man sitta stilla och skriva.⁵²

Jo det är bra, men om jag ska plugga sen, det känns bättre att läsa matte eller svenska t.ex. på idrotten tränar man kroppen.⁵³

Är lite så nu också faktiskt, vissa vill bara på idrotten för att typ spela fotboll och busa, inte som en vanlig lektion.⁵⁴

---

⁴⁹ Intervju med Aya

⁵⁰ Intervju med Sara

⁵¹ Intervju med Kira

⁵² Intervju med Aya

⁵³ Intervju med Amal

⁵⁴ Intervju med Yasmine

Klädseln tycks vara både en möjlighet och en begränsning enligt mina informanter. För ungefär lika många som nämnde att de ville bära sin slöja och kände sig trygg med den, ansåg att muslimska klädkoder är en begränsning för idrottsutövandet. En respondent berättar att det är helt avgörande för henne att använda en s.k. burkini för att kunna delta på simlektionerna eftersom det, i enlighet med hennes religionstillhörighet, inte är tillåtet att visa sin bara kropp för andra män. Tre av flickorna pratar om att simningen ändå är ett problem eftersom det inte känns kul att bära burkini eller bada med andra kläder. De känner sig annorlunda och utanför även om de är glada att möjligheten finns.

När vi skulle ha sånt här... vad heter det..? många saker samtidigt, typ springa, hoppa högt, hoppa långt, kasta. Då kunde jag nästan inte vara med för det gick inte att hoppa med min klänning hahaha. Jag bara ramlade omkull. Och varje gång på idrotten så blir det väldigt varmt när jag har slöjan på mig, det kan vara jobbigt.⁵⁵

Jag vet nu att jag får bada i vilka kläder jag vill, men det är mycket svårare för oss som måste ha på kläder. Det blir tungt att simma och man sjunker hela tiden.⁵⁶

Pojkarnas närvaro på idrottslektionerna och då benämns särskilt de *muslimska pojkarnas närvaro*, har en stor påverkan på flickornas upplevelse av idrottslektionerna. Två av flickorna tycker inte att det spelar någon roll att pojkarna är där på idrotten, och två av flickorna tycker det är särskilt jobbigt att vissa muslimska pojkar är med. De övriga nämner bara att pojkarnas närvaro i allmänhet gör dem osäkra i detta sammanhang.

Pojkarna är så bra på alla sporter, dom är snabba och spelar fotboll på fritiden. När dom skjuter så vill jag bara gömma mig för att bollarna är så hårda och då kan jag inte spela bra. Det känns som att jag förstör om jag hamnar på någons lag för att jag blir rädd när pojkarna skjuter.⁵⁷

Pojkarna som är muslimer är jobbiga ibland. Jag kan inte göra som jag vill. Jag ser att dom tittar och tänker saker och då vill jag inte vara med. Även om jag egentligen vill. Om vi spelar fotboll åsännt så passar dom bara varandra. Många blir arga på det.⁵⁸

Det som gör idrottslektioner tråkigt är pojkarna ibland. Dom är väldigt åh jag vet inte vad det heter som bestämda i hur det ska vara, **traditionella?** Ja så heter det, för dom har lärt sig det

---

⁵⁵ Intervju med Maja

⁵⁶ Intervju med Leyla

⁵⁷ Intervju med Yasmine

⁵⁸ Intervju med Sara

hemma och i sin tro hur det ska vara om man är muslim och tjej. Men i Sverige det är inte så, dom måste lära sig att det inte är samma. Här tjejerna också har idrott och jobb, samma som pojkar.⁵⁹

Bristande medvetenhet gällande *målen* har jag valt att lägga under kategorin *begränsningar* då kunskap om vad som krävs för att klara av målen i ämnet idrott och hälsa är bristande hos alla mina informanter. Av dem så kunde *en* flicka nämna klart och tydligt att simningen är ett krav för att få ett betyg. Alla blev förvånade när jag visade dem kunskapskraven för ett godkänt betyg i slutet av årskurs nio och trodde inte att det fanns sådana krav på idrott och hälsa lektionerna. Och majoriteten gav ett starkt nej när jag frågade om de visste vad kraven var. Här lyfter jag fram två citat från *tidigare erfarenheter* som jag tycker passar in under denna kategori också sedan fyra från när jag ställde frågan om målen.

Jo det är bra, men om jag plugga sen, bättre läsa matte eller svenska du förstår. På idrotten tränar man kroppen.⁶⁰

Är lite så nu också faktiskt, vissa vill bara på idrotten för att typ spela fotboll och busa, inte som en vanlig lektion.⁶¹

Eehm..man måste kunna vara med på olika saker, kanske simma..?⁶²

Jag vet att vi tittade på dom när skolan började men jag minns inte exakt nu. Fast jag tror orientering och simma måste man kunna.⁶³

Aha! Oj, jag såg dom förut faktiskt haha, men det är så mycket och svårt att förstå. Alla ämnen många, många saker man ska kunna jag blir snurrig.⁶⁴

Va, på idrotten? Skojar du haha. Jag tror inte många vet att det är samma som andra ämnen, shit.⁶⁵

Elevernas reaktioner när jag visade dem målen för kursen var att de blev förvånansvärt överraskade. En viss obrydd känsla fick jag av några informanter som inte tycktes vilja ha insikt i målen.

---

⁵⁹ Intervju med Leyla

⁶⁰ Intervju med Amal

⁶¹ Intervju med Yasmine

⁶² Intervju med Aya

⁶³ Intervju med Yasmine

⁶⁴ Intervju med Maja

⁶⁵ Intervju med Kira

4.3 Strategier

Under denna rubrik har jag kategoriserat flickornas svar gällande lärarnas strategier för att hjälpa dem nå målen i idrott och hälsa. Flickorna förklarar att det finns situationer som de tror är unika för dem som muslimer och som läraren måste hantera på något sätt. Alla flickorna vill ha ett godkänt betyg i idrott och hälsa när de går ut. Men hälften av flickorna vet att de har en del mål kvar att uppfylla innan det är möjligt. Flickorna pratar om att det är viktigt att läraren har förståelse för att de inte är som de svenska eleverna som har haft kontakt med idrotten i princip hela deras liv och vilken omställning det är och hur det har varit för dem att komma till Sverige och det svenskaskolsystemet. Jag kallar detta tema för *respekt*.

När läraren sa att vi skulle simma första gången så vart jag rädd för att jag visste att jag inte kunde simma så som man gör i Sverige. Jag är muslim och då ska man inte visa kroppen för andra killar haha. Läraren sa att man kunde simma med kläder på så då blev jag glad och ville lära mig simma för jag tycker mycket om det.⁶⁶

Läraren måste förstå oss också, inte bara säga att man ska göra något. Det kan bli konstigt för mig att göra vissa saker som jag inte gjort i hemlandet och då vet jag inte om jag ska eller inte. Det handlar om min religion också. Det är kanske lätt för vissa elever som gjort det länge men jag och mina vänner, vi tycker det är svårt.⁶⁷

Jag har en annan lärare nu men den jag hade när jag först kom hit på en annan skola brydde sig inte. Jag kunde inte svenska då och visste inte hur idrotten var, så jag satt mest. Han sa bara att på idrotten byter man om ifall man ska vara med. Men hur skulle jag kunna det när jag knappt hade vanliga kläder?⁶⁸

Respekt presenteras här som något av hög relevans för att vinna flickornas förtroende. Flickorna belyser främst förståelsen för deras situation och person som det som skulle göra att de känner att läraren respekterar dem som de är.

Alla flickorna nämner att *Samtal* med sin idrott och hälsa-lärare har gjort att de känner mer förtroende för läraren. De känner sig sedda och får en chans att förklara hur de känner inför idrottsundervisningen. Efter dessa samtal så tycker flickorna att läraren försökt förändra vissa delar i undervisningen, den blir bättre *anpassad*.

---

⁶⁶ Intervju med Maja

⁶⁷ Intervju med Fatima

⁶⁸ Intervju med Yasmine

Först var jag lite rädd för han haha! Han skrek och lät arg. Men vi hade som såna här.. man sitter å pratar med lärarna innan man får betyg. Då var han snäll och frågade saker om mig och vad jag ville göra på idrotten. Då sen tyckte jag om han mera haha.⁶⁹

Vissa lärare är bättre för dom ser att vi inte är samma och frågar och hjälper.⁷⁰

När vi har dans förut, man skulle dansa tjej och kille. Men det går inte för mig. Då sa jag det till läraren hon lyssnade och sa att man kan dansa tjej och tjej och kille, kille också.⁷¹

Fem av flickorna var överens om att deras lärare ofta försöker ge dem olika *alternativ* till vad man kan göra på idrotten. Om flera elever inte vill delta så brukar läraren hitta en till aktivitet att göra istället för huvudinnehållet. Två av flickorna berättar att om man inte vill vara med i en aktivitet eller om man är sjuk så kan man göra en skriftlig uppgift med frågor anpassade till lektionsinnehållet.

Ibland jag är väldigt trött och vill inte vara med på idrotten, då brukar min lärare ge mig ett papper där det står frågor. Så då måste tänka också inte bara sitta där och titta.⁷²

Nja, han har planering så gör vi det som står, ibland kan man gå på promenad då brukar jag göra de. Annars kan man få frågor på ett papper, om ja typ idrott.⁷³

Det är mest när jag känner mig osäker som jag inte vill vara med, när jag vet att vissa andra muslimer pojkar, tittar konstigt på en för att man har vissa kläder som de tycker är fel eller så men jag vill vara med på idrotten. Men ja ibland så gör dom människorna att jag vill gå en promenad istället och då brukar läraren säga okej.⁷⁴

Kanske det där att jag inte ville vara med på simningen för jag inte kunde ha såna badkläder. Då min lärare sa att jag kunde ha kläder eller burkini på mig istället om jag ville, det var stor hjälp faktiskt.⁷⁵

Bristande förståelse har jag valt att benämna denna kategori. Då syftar jag inte på elevernas förståelse utan på lärarnas. En flicka berättar att hon ofta inte ens kommer till idrotten för att hon inte känner att hon har en plats där, och kommer inte överens med läraren. Läraren ställer

---

⁶⁹ Intervju med Maja

⁷⁰ Intervju med Amal

⁷¹ Intervju med Kira

⁷² Intervju med Leyla

⁷³ Intervju med Aya

⁷⁴ Intervju med Fatima

⁷⁵ Intervju med Maja

krav på henne gällande ombyte och delaktighet som hon inte känner sig bekväm med. De övriga flickorna är relativt positiva till sina lärare inom ämnet med tycker att de ibland inte förstår deras situation.

När man kommer till Sverige så blir allting annorlunda. Familjen, boendet, språket, skolan allting. Saker man brukade göra i hemlandet gör man inte här och tvärt om. Så är det med idrottslektionerna jag hade aldrig haft det förut. Jag tycker att läraren måste förstå att jag inte kan göra allt som dom andra eleverna, ibland tjarar läraren och då försöker jag förklara hur jag känner men inte alltid som dom lyssnar.⁷⁶

Min lärare.. inte bra. Vi har bråkat, jag inte alltid kan vara med på idrotten. Ibland mår jag dålig. Läraren lyssnar inte. Så då kommer jag inte.⁷⁷

Jag tycker lärare måste tänka hur det är för oss som kommer till ett nytt land. Vi är mycket glada men det är också svårare för oss. Vi ska lära oss många nya saker det tar ett tag.⁷⁸

Enligt detta resultat så ser det ut som att nyckeln till att vinna flickornas förtroende, är att visa dem förståelse genom att sätta sig ner och samtala med dem. Detta blir då även nyckeln till att få flickorna närmare målen i idrott och hälsa.

---

⁷⁶ Intervju med Fatima

⁷⁷ Intervju med Amal

⁷⁸ Intervju med Kira

5. ANALYS

Jag kommer nu att analysera de resultat jag fått fram av mina informanter. Som tidigare nämnt använder jag mig av meningskoncentrering och ett fenomenologiskt angreppssätt. Mina intentioner med analysen var att fortsätta med mina teman *möjligheter, begränsningar och lärarstrategier* för att tydligt visa kopplingen till mina frågeställningar så att läsaren på detta sätt lättare kan följa med, och ges möjlighet till egna tolkningar. Men när jag väl börjat skriva så inser jag att denna indelning blir svår att göra i detta avsnitt. Detta på grund av att de olika delarna sammanflätas och jag tycker att det finns en poäng i att visa på möjligheterna och begränsningarnas relation till lärarnas strategier. Analysen kommer även att inta en diskuterande form.

5.1 Möjligheter, begränsningar & lärar-strategier

- Vilka möjligheter och begränsningar upplever muslimska flickor åk 7-9 med invandrarbakgrund att nå målen inom idrott och hälsa?
- Vilka strategier använder sig lärare av enligt dessa elever för att hjälpa dem nå de förväntade målen?

Överlag så är mina informanternas känsla gällande ämnet idrott och hälsa positiv. Flera av dem väljer att lyfta sin tro som någonting värdefullt och stärkande för att kunna nå målen inom ämnet. Både Yasmine⁷⁹ och Fatima⁸⁰ är särskilt tydliga med att deras religion gör dem starkare från insidan och att deras självförtroende på idrotten då blir bättre. Fatima beskriver också en koppling till koranen som uppmanar till att ta hand om sin kropp och sin hälsa. Detta är även något som beskrivs av Jonas Otterbeck i boken *Islam, muslimer och den svenska skolan*, att många muslimer ser det som en plikt att sköta sin kropp och sin hälsa.⁸¹

Något som majoriteten av flickorna nämner är hur gruppen runt om dem påverkar deras känsla till både trygghet och osäkerhet. Så som det beskrivs i boken *Pedagogiska perspektiv på idrott*, så spelar gruppen en otroligt stor roll för individernas utveckling. I en grupp där eleverna känner ansvar och trygghet med varandra ges också möjligheten att växa, det är

---

⁷⁹ Citat Yasmine s.27

⁸⁰ Citat Fatima s.28

⁸¹ Otterbeck, J. *Islam, muslimer och den svenska skolan*. Studentlitteratur, Lund, 2000. S.48-49

vanligt att människor med samma religiösa tillhörighet känner starka band till varandra⁸² Två av flickorna förklarar att det är skönt att det är många muslimer i gruppen eftersom att de förstår varandra bättre och kan hjälpa varandra på ett annat sätt så detta tycker jag bekräftar ovanstående. Flera av flickorna nämner dock att de ibland känner sig osäkra och det verkar som att pojkar, framför allt muslimska pojkar, är den största anledningen till detta. Som Leyla, Yasmine och Sara⁸³ berättar så finns en rädsla för att pojkarna är större och starkare och att de fysiskt är bättre på idrott. Men så finns det också en rädsla för att bli dömda. De nämner att det kan kastas blickar och kommentarer gällande vad en muslimsk flicka ska göra och inte. Sara nämner även en viss rädsla för att någon ska berätta saker om flickornas beteende till deras familjer. Detta blir förstås en begränsning för flickorna då de ständigt måste tänka på hur och vad de kan göra. Något som blir lidande är flickornas fysiska rörelseutveckling och på så sätt då även måluppfyllelsen.

Osäkerhet och en avsaknad av sammanhang och tillhörighet kan göra att elever känner sig vilsna och otrygga. Denna känsla kan då komma till i uttryck på olika sätt men bland annat är det vanligt att dra sig undan, vilket jag tycker stämmer bra in på dessa elevers agerande när de inte känner sig säkra. I dessa situationer tänker jag så som författarna i *Pedagogiska perspektiv på idrott* att läraren tidigt måste observera anledningen till i detta fall beteendet av att undvika deltagande på lektionerna.⁸⁴

Klädsel valde jag att ta med som både en möjlighet och en begränsning eftersom jag tycker att det var så flickorna presenterade det, med både fördelar och nackdelar. Fördelarna som bland annat Yasmine⁸⁵ nämner är att hon bara känner sig som sig själv om hon får bära sin slöja vilket inger en trygghets känsla. Men det är desto fler av flickorna som nämner klädseln som en begränsning. De talar framför allt om att det är svårare att röra sig, att deras rörelsemönster störs av de långa kjolarna. Vilket är fullt förståeligt, men jag funderar om det finns någon lösning på detta om klädseln är svår att kompromissa kring. Ett par pösiga mjukisbyxor skulle kunna göra stor skillnad för möjligheten till rörelse, och en inte allt för stor skillnad från den givna kjolen. En annan situation där klädseln blir en begränsning för vissa av flickorna är på badhuset. Detta talar även Jonas Otterbeck om då han förklarar att just omklädning och bad är

---

⁸² Redelius, K. *Pedagogiska perspektiv på idrott*. Stockholm, 2012. S.244-247

⁸³ Citat Leyla, Yasmine och Sara s.30

⁸⁴ Redelius, K. 2012, S.244-247.

⁸⁵ Citat Yasmine s.30

vanligt förekommande problem för muslimer på idrottslektionerna. Ofta är det föräldrarna som bestämmer vad som är okej, framför allt för flickorna.⁸⁶ Detta var även den problematik som jag själv stött på gällande dessa elever. Det är en komplex fråga att hantera då den är mycket känslig för inte bara flickan utan även för hennes familj. Men samtidigt så finns ett tydligt framskrivet kunskapskrav som gör att eleven *måste* klara av att simma för att få godkänt i ämnet. Detta sätter mycket press på läraren att vara kreativ med lösningar för att ge eleven den undervisning som krävs för att klara sig. Förhoppningsvis får läraren stöttning av skolan så att detta är möjligt ifall att lösningar utanför schemalagd arbetstid måste göras. Jonas Otterbeck är också tydlig med att läraren måste agera med känsla både för eleven och föräldrarna. En elev kan lätt bli påverkad av sin grupp eller sin egen vilja att kunna delta trots att föräldrarna förbjudit detta. Om läraren då låter eleven vara med utan föräldrarnas vetskap så kan konsekvenserna för eleven blir värre, exempelvis att gå runt med dåligt samvete. Men även om man inte håller med om föräldrarnas restriktioner så blir lösningarna mycket lättare att finna om både elev och föräldrar känner förtroende för läraren.⁸⁷ Mina informanter tycks dock nästan alla ha funnit en lösning som passar dem, till exempel Maja⁸⁸ simmar med kläder tillsammans med sin klass och de flera av de andra nämner en tid då det bara är flickor så de kan gå och träna när de har möjlighet.

Detta ämne leder mig över till flickornas uppfattning om *förståelse* från idrottslärarens sida. Alla flickor var överens om att deras idrottslärare i kan bli bättre på att lyssna på dem. Amal⁸⁹ berättar till och med att hennes lärare inte bryr sig om hon är med eller inte. Hon försökte förklara varför hon inte alltid vill delta men fick ingen hjälp och slutade då gå på idrottslektionerna. Jag försöker tänka mig in båda parter situation. Kanske att läraren så många gånger varje dag får höra att elever inte kan/vill vara med, att denne blivit blind för de elever som faktiskt har anledningar man som lärare bör ta i aktning. Eftersom Amal inte känner sig sedd som enligt Redelius är av hög betydelse för att eleven ska kunna utvecklas⁹⁰ så kommer heller inte hennes betyg att bli godkänt. I hennes fall så fick jag ingen klarhet i om hon tycker att hennes religion är begränsande på något sätt men om man tittar på statistiken som lärarstudenten Ulrika Karlsson lyfter fram i sin studie så tycks det till 37 % om

---

⁸⁶ Otterbeck, J. *Islam, muslimer och den svenska skolan*. Studentlitteratur, Lund, 2000, 48-49.

⁸⁷ Jonas, O. *Islam, muslimer och den svenska skolan*. Studentlitteratur, Lund, 2000, 48-49, 60.

⁸⁸ Citat Maja s.32

⁸⁹ Citat Amal s.29

⁹⁰ Redelius, K. *Pedagogiska perspektiv på idrott*. Stockholm, 2012, 244-247.

religiösa/etniska/kulturella skäl.⁹¹ Så det tyder ändå på att religionen har en stor inverkan på idrottsämnet och att lärare måste hjälpa sina elever att skapa vägar för att nå målen i ämnet. Åke Huitfeldt är i sin forskning *Passar jag in?* Särskilt tydlig med att en lärare måste ha en elevs bagage i åtanke när man möter eleverna.⁹²

Det framkom genom intervjuerna med flickorna flera exempel på strategier som lärarna använder sig av för att anpassa undervisningen och visa respekt för dessa flickor. Majoriteten av flickorna kan ge sådana exempel bland annat så nämner Leyla och Aya⁹³ att när de inte vill/ kan delta i en aktivitet så har deras lärare förberett frågor anpassade till lektionsinnehållet som de kan svara på, och när Kira⁹⁴ skulle ha pardans så frångick läraren den traditionella pojke, flicka dansen, och lät alla dansa med alla eftersom hon inte kunde dansa med pojkar. En annan anpassning är den gällande simning där flera av informanterna nämner att det finns en tid i veckan då bara flickor får komma och träna på simning. Detta tycker jag visar på att dessa lärare omfamnar olikheterna och ställer sig villiga till att förändra gamla tankemönster och möta elever med andra förutsättningar. Denna typ av anpassningar är också något som Otterbeck bekräftar.⁹⁵ Jag tror dessutom att dessa anpassningar är något som uppskattas av många andra elever, inte bara de muslimska flickorna. Det visar på en insikt i att alla människor inte är lika och att det finns olika vägar till målet.

Genom mina intervjuer så har jag fått en bild av hur det kan se ut på dessa flickors idrottslektioner. Även om jag inte ställt dem någon konkret fråga om detta så fick jag ändå fram ganska mycket information kring ämnet. Jag tänker på genus och vilka det är som styr på idrottslektionerna. Min uppfattning från flickornas berättelser är att idrottssalen är pojkarnas arena. Jag funderar på om det kan vara så att denna syn på att idrott inte är något för tjejer hänger kvar från deras hemländer och deras tidigare erfarenhet av idrott som är nästintill obefintlig. Flickorna är påtagligt besvärade av att pojkarna styr och ställer på lektionerna men samtidigt så tar inte flickorna chansen till att förändra den rådande situationen. Anledningarna till det här kan vara många. Hur flickorna ser på deras egen roll i sammanhanget i

---

⁹¹ Karlsson, Ulrika. *Simundervisning med muslimska flickor? En undersökning av arbetssättet hos ett antal idrottslärare i en mellanstor svensk stad*. Examensarbete, Akademin för teknik och miljö. Högskolan i Gävle, 2013.

⁹²Huitfeldt, Å. *Passar jag in? Nyanlända ungdomars möte med idrottsundervisning*.

⁹³ Citat Leyla och Aya s.32

⁹⁴ Citat Kira s.32

⁹⁵ Jonas Otterbeck, *Islam, muslimer och den svenska skolan*. Studentlitteratur, Lund, 2000, 48-49

kombination med pojkarnas dömande blickar och ord kan vara en orsak till att de inte tar för sig och styr lektionerna i samma utsträckning som pojkarna. Tittar man tillbaka på citaten från Yasmine och Amal⁹⁶ märker man att ämnet Idrott och hälsa inte alls har samma prioritet hos de som ett teoretiskt ämne. Det saknas en ambition för dessa flickor att engagera sig och utvecklas i detta praktiska ämne. Attityden till idrottsämnet kan ha en grund i flickornas tidigare erfarenheter av ämnet. Hos majoriteten av flickorna är den obefintlig, ingen av dem kan säga att de haft idrott och hälsa undervisning som ett ämne i skolan med en utbildad lärare. Man skulle kunna säga att det finns många barriärer att bryta innan flickorna har samma utgångsläge som exempelvis en pojke. I studien *Jämställda villkor i idrott och hälsa* skriver författarna om att vi redan från när vi är små vaggas in i olika könsroller. En roll som pojkar ofta får är att vara tuffa, starka och tävlingsinriktade.⁹⁷ Mina informanter har dessutom en religiös tro som är väldigt utbredd i områden där patriarkatet är mycket starkt,⁹⁸ vilket gör att de förmodligen har blivit uppväxta med en syn på att kvinnans roll som mer tillbakadragen och passiv i idrottssammanhang.

Detta leder mig vidare till flickornas bristande medvetenhet gällande målen i idrott och hälsa. Kan det vara så att denna roll som de tilldelats och synen på att idrotten inte är av samma vikt som ett teoretiskt ämne har gjort att de inte heller kämpar för att nå målen. Det är svårt att nå ett mål om man inte vet om att det finns tänker jag. Eller är det ett missförstånd gällande att det finns mål att sträva efter och att det finns mål man *måste* ha klarat av för ett godkänt betyg, kunskapskrav. Hälften av flickorna medger att de vet om att det finns mål som de måste klara även om de alla blir förvånade när jag visar dem. Men bara två kunde nämna något av målen innan jag visade dem. Om detta är något som är specifikt för just denna målgrupp kan jag nu inte dra några slutsatser om.

---

⁹⁶ Citat Yasmine och Amal s. 30-31

⁹⁷ Fagrell, B., Johansson, S., Larsson, H., Lundvall, S., Meckbach, J. & Redelius, K *jämställda villkor i idrott och hälsa*.

⁹⁸Otterbeck, J. *Islam, muslimer och den svenska skolan*. Studentlitteratur, Lund, 2000, 48-49.

6. DISKUSSION

I detta avsnitt så kommer jag göra en sammanfattande diskussion gällande min metod och mitt resultat.

Att göra en kvalitativ intervjustudie har framför allt gett mig inblick i hur det är att inta rollen som forskare. Men det har också gett mig en liten inblick i mina informanternas upplevelser av ämnet idrott och hälsa. Just dessa informanternas utgångspunkt som flickor och muslimer har visat sig ha vissa säregna begränsningar för att nå målen i idrott och hälsa. Något som jag kan se som problematiskt i detta är gränsdragningen för vad som är kultur och vad som är religion. Det blir svårt för mig att dra slutsatsen att det är religionen som i vissa fall är begränsande för flickorna, exempelvis klädsel. När detta också kan handla om kultur. Men det jag valt att lyfta fram i min uppsats är flickornas upplevelser genom det fenomenologiska angreppssättet⁹⁹ där de själva benämner vissa saker som kopplade till deras religion. Så jag har inte själv kategoriserat det som religiöst om det inte presenterats så av informanten.

Den påverkan jag kan ha haft på flickorna är dock hur jag valt att ställa frågorna. Givetvis försökte jag att inte vara ledande i mina frågor men man vet inte hur en fråga uppfattas av en annan person.¹⁰⁰ Jag tänker att även om orden jag säger, inte i sig är ledande, kan mitt tonläge och sättet jag säger det på, ge det intrycket. Något som jag var lite orolig för var att språket skulle bli ett hinder i mina intervjuer. Men jag hade ändå kollat upp genom deras lärare att alla förstod och kunde göra sig förstådda på svenska. I princip alla flickorna talade språket mycket väl. Intervjun med en blev väldigt kortfattad. Min tolkning av det är att det handlade om en kombination av språkliga begränsningar och personlighet så den intervjun kanske kunde ha blivit fylligare om en tolk används. I övrigt så har mitt tillvägagångssätt fungerat bra. Min metod har hjälpt mig att lyfta fram och presentera vitala delar i resultatet som också förhoppningsvis har underlättat för läsaren.

Mitt syfte med denna studie var att se över vilka möjligheter och begränsningar dessa muslimska flickor upplever att de har att nå målen i idrott och hälsa. Den största begränsningen av de jag presenterat i resultatet, är att flickorna inte vet vilka mål de ska uppfylla för att få ett godkänt betyg. Detta känns nämligen som *steg ett* för alla elever. Om jag ska resonera kring detta så verkar det som, jag lyft i analysen, att inställningen till idrott och

---

⁹⁹ Fejes, A.& Thornberg, R. *Handbok i kvalitativ metod*. Stockholm: Liber AB, 2012, 131-134.

¹⁰⁰ Ahrne & Svensson. *Handbok i kvalitativa metoder*, S. 56

hälsa som ämne inte är lika prioriterat som ett teoretiskt ämne hos dessa flickor. Vilket kan komma från tidigare erfarenheter av ämnet. Som då påverkar engagemanget för idrottslektionerna. Detta är ingenting som min tidigare forskning kan bekräfta utan den forskningen är snarare inne på steg två som handlar om resultat av idrott och hälsa lektionerna. Karlsson visar att religion är en stor orsak till att elever inte kan simma.¹⁰¹ En annan fundering som uppkommit under arbetets gång är om inte muslimska pojkar eller kanske till och med elever med invandrabakgrund har liknande begränsningar för att nå målen i ämnet. Men dessa tankar lades dock åt sidan efter intervjuerna med de muslimska flickorna. Flera av dem nämner som jag presenterat i resultatet¹⁰² att de muslimska pojkarna är en *stor* begränsning. Flickorna känner sig uttittade och dömda och kan då inte idrotta som de vill och detta kopplas även till religiösa anledningar av flickorna. Att pojkarna skulle känna samma begränsning i den situationen känns inte troligt. Otterbeck styrker också att flickorna är de som framför allt måste tänka på sina handlingar på idrottslektionerna då dessa kan påverka till familjens heder.¹⁰³

Gällande lärarnas strategier för att hjälpa dessa flickor närmare målen i idrott och hälsa så tycker jag att det är väldigt tydligt vad som krävs. Att vara respektfull och förstående kommer man långt på. Citaten¹⁰⁴ visar på just detta. När läraren fått denna förståelse så krävs ibland anpassningar som gör att flickorna känner att de blir respekterade för de eventuella begränsningar deras religion utgör för dem.

Flickornas möjligheter tycks enligt denna studie framför allt handla om att det finns en stark gemenskap och förståelse de muslimska flickorna emellan. Vilket gör att de kan relatera till varandra och hjälper varandra i olika situationer. Redelius beskriver den typen av tillhörighet som viktig för individernas utveckling.¹⁰⁵ Religionen förenar alltså dessa flickor på

---

¹⁰¹ Karlsson, Ulrika. *Simundervisning med muslimska flickor? En undersökning av arbetssättet hos ett antal idrottslärare i en mellanstor svensk stad*. Examensarbete, Akademin för teknik och miljö. Högskolan i Gävle, 2013.

¹⁰² Se resultat s.23

¹⁰³ Otterbeck, J. *Islam, muslimer och den svenska skolan*. Studentlitteratur, Lund, 2000. S 48-49

¹⁰⁴ Se citat s. 33

¹⁰⁵ Redelius, K. *Pedagogiska perspektiv på idrott*. Stockholm: Edita Norstedt, 2002. S. 244-247

idrottslektionerna. Det presenteras även att religionen ger styrka att tro på sig själv, som är väldigt relevant i strävandet efter att uppnå mål.¹⁰⁶

Den hypotes jag hade innan arbetet startade¹⁰⁷ har till viss del bekräftats genom att mina tankar om att det finns en problematik med muslimska flickor och idrottsämnet. Men jag hade inte trott att det som lyfts som den största begränsningen av dessa flickor skulle vara de muslimska pojkarna. En skola för *alla*, vi inte riktigt där ännu.

---

¹⁰⁶ Se citat s.27

¹⁰⁷ Se kap 1.2

REFERENSLISTA

Bryman, A. *Samhällsvetenskapliga metoder*. Liber AB, 2011, 131-132

Fagrell, B., Johansson, S., Larsson, H., Lundvall, S., Meckbach, J. & Redelius, K. *Jämställda villkor i idrott och hälsa. Med fokus på flickors och pojkars måluppfyllelse*. Skolverket Gymnastik- och idrotthögskolan. Stockholm, 2009.

Fejes, A. & Thornberg, R. *Handbok i kvalitativ metod*. Stockholm: Liber AB, 2012. S.30-35

Forskningsetiska principer inom humanistisk och samhällsvetenskap. ISBN:91-7307-008-4
Utgivare: Vetenskapsrådet Copyright © Vetenskapsrådet Tryck: Elanders Gotab. S.9

Frisell Ellburg, A. & Ängmo, H. *På pojkarnas planhalva? Ämnet idrott och hälsa ur ett jämställdhets- och likvärdighetsperspektiv*. Skolverket. Stockholm, 2010.

Graneheim, U.H. & Lundman, B. *Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness*. *Nurse education today*, 2.a uppl, 2004. S.105-112.

Huitfeldt, Å. *Passar jag in? Nyanlända ungdomars möte med idrottsundervisning*. Lic.-avh. Örebro universitet, 2015. S.120-121. S.140, S.91-93

Kvale, S. *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur, 1997. S. 170-178.

Meckbach, J. & Larsson, H. (red): *Idrottsdidaktiska utmaningar*. Stockholm: Liber AB, 2012. S.164-171

Otterbeck, J. *Islam, muslimer och den svenska skolan*. Studentlitteratur, Lund, 2000. S 48-60.

Redelius, K. *Pedagogiska perspektiv på idrott*. Stockholm: Edita Norstedt, 2002. S. 244-247.

Skolverket. *Läroplan för grundskolan, fritidshemmet och förskolan 2011*. ISBN: 978-91-38326-66-4 Upplaga 2. Edita Västerås 2015, Stockholm 2015. S.44

Elektroniska källor

Karlsson, Ulrika. *Simundervisning med muslimska flickor? En undersökning av arbetssättet hos ett antal idrottslärare i en mellanstor svensk stad*. Examensarbete, Akademin för teknik och miljö. Högskolan i Gävle, 2013.

<http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:659548/FULLTEXT01.pdf> (Hämtad 2016-04-03)

Hertting, K & Karlefors, I. Idrott för alla Ur nyanlända barns perspektiv. *Tidningen svensk idrottsforskning*. 2012-01.

<http://centrumforidrottsforskning.se/article/idrott-alla-ur-nyanlanda-barns-perspektiv/>

(Hämtad 2016-04-03)

Intervjuer med flickorna

Ca 15 min/pers. Transkriberat material.

Aya 14/4-16, kl.11.05

Maja 14/4-16, kl.11.33

Yasmine 14/4-16, kl.12.02

Leyla 15/4-16, kl.10.00

Amal 15/4-16, kl.10.19

Kira 15/4-16, kl.10.48

Sara 15/4-16, kl.11.14

Fatima 15/4, kl.11.32

BILAGA 1 – INTERVJUGUIDE

Inledning med syfte att göra respondenten trygg och förklara hur intervjun kommer att gå till, anonymitet osv.

1. Troende/religiös?
2. Ålder?
3. Vilken årskurs går du i?
4. Tidigare erfarenheter av idrott och idrottslektioner i hemlandet?
5. Vad tycker du om idrottslektionerna? Vad är roligt/mindre roligt? Varför?
6. Finns det aktiviteter du inte kan/vill delta i? Vilka? Varför? Vet din lärare varför du inte deltar?
7. Hjälper läraren dig, ger förslag på alternativa aktiviteter du kan göra?
8. Vet du vilka mål du måste klara för att nå g i idrott? Vill/ kommer du klara detta?
9. Kan du simma? När lärde du dig?
10. Vilka möjligheter erbjuder skolan dig för att du ska lära dig simma?
11. Begränsar din religion dig på något sätt på idrottslektionerna?
12. Har din religiösa tillhörighet någon positiv inverkan gällande att nå målen inom ämnet?

BILAGA 2 – KODNINGSMALL

<p><u>1</u></p> <p>MÖJLIGHETER</p>	<p>Klädsel Trygghet Gemenskap Religiösa uppmaningar</p>
<p><u>2</u></p> <p>BEGRÄNSNINGAR</p>	<p>Tidigare idrottsundervisning Klädsel Osäkerhet Muslimska pojkar Målen</p>
<p><u>3</u></p> <p>STRATEGIER</p>	<p>Respekt Samtal Alternativa lösningar Bristande förståelse</p>

BILAGA 3 – MISSIVBREV

Hej!

Mitt namn är Julia Fahlman och jag studerar till gymnasielärare inom ämnena idrott & hälsa och religion. Jag håller just nu på med en C-uppsats där jag vill undersöka muslimska flickor i årskurs sju till nio med invandrarbakgrunds möjligheter att nå målen i idrott och hälsa.

Jag undrar därför om du skulle vilja hjälpa mig med denna studie genom att delta i en kortare intervju? Här följer lite information om vad det skulle innebära för dig att delta.

Det är helt och hållet frivilligt och du kan när du vill avbryta ditt deltagande. Min vilja med denna studie är att tydliggöra vilka möjligheter och begränsningar som finns hos flickor med muslimskbakgrund att nå målen i idrott och hälsa och även hur du som elev upplever att lärare bemöter och hjälper dig nå målen. Jag kommer därför ställa frågor som berör dessa ämnen.

När jag är färdig med uppsatsen så kan den komma att publiceras på Umeå universitets databas för uppsatser. Dina personuppgifter kommer inte att finnas med eller utlånas för kommersiellt bruk eller andra forskningar. Du som deltagare i min intervju är lovad full anonymitet. I studien kommer dina svar presenterats på ett sätt som ska göra att personer i din närhet inte känner igen dig som informant. Namnen kommer att kodas och det material jag får in kommer att förstöras efter transkribering.

Fråga mig gärna om du undrar över något!

Om du passar in på beskrivningen av personerna jag söker och är över 15 och kan tänka dig att delta i min studie, skriv under med din signatur här under.

Med vänliga hälsningar,

Julia Fahlman
070-2360402

